



دانشگاه علوم پزشکی  
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

### اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: داخلی - جراحی  
عنوان درس: **فرآیند پرستاری و بررسی وضعیت سلامت**  
کد درس: ۳۱۷۳۸۱ / ۵۰۲۰۱۳۰۱۸  
نوع و تعداد واحد<sup>۱</sup>: ۱ واحد نظری و ۰/۵ واحد عملی  
نام مسوول درس: دکتر نسرین رسول زاده  
مدرس / مدرسان: دکتر نسرین رسول زاده ، دکتر معصومه ذاکری مقدم ، دکتر مطوری پور، دکتر فاطمه جلالی نیا ، دکتر زهرا عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی  
پیش‌نیاز / هم‌زمان: آناتومی و فیزیولوژی، اصول و مهارت های پرستاری  
رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری - کارشناسی

### اطلاعات مسوول درس:

رتبه علمی: استادیار  
رشته تخصصی: پرستاری  
محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی تهران  
تلفن تماس: ۰۲۱۶۱۰۵۴۳۱۴  
نشانی پست الکترونیک: rasolzan@sina.tums.ac.ir

<sup>۱</sup> مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسوول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

فراگیران در این درس دانشجویان با اهمیت فرایند پرستاری، اصول و مراحل پنج‌گانه آن و زبان‌های استاندارد پرستاری آشنا خواهند شد و به‌طور عملی به آنان چگونگی انجام مصاحبه و کسب تاریخچه سلامتی و روش‌های متفاوت معاینه فیزیکی دستگاه‌های مختلف بدن آموزش داده می‌شود. با بررسی جامع پرستاری و حوزه‌های سبزه‌گانه مدل گوردون در مراحل مختلف سنی آشنا می‌شوند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

فراگیران با فرایند پرستاری و بررسی وضعیت سلامت سیستم‌های مختلف بدن آشنا شده و مهارت‌های لازم در انجام معاینات فیزیکی را بدست آورند.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیران بتوانند:

۱. با تاریخچه و کاربرد فرایند پرستاری آشنا و دلیل استفاده از آن را توضیح دهد.
۲. لزوم بکارگیری چارچوب و نظریه پرستاری در انجام پایش وضعیت سلامت در مقایسه با شرح حال‌گیری پزشکی را توضیح دهد.
۳. چارچوب و مراحل پنج‌گانه فرایند پرستاری شامل بررسی و شناخت، تشخیص‌گذاری، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی را توضیح دهد.
۴. مهارت‌های تفکر انتقادی، استدلال و قضاوت بالینی را در مراحل مختلف فرایند پرستاری بکار گیرد.
۵. حوزه‌الگوهای سلامت عملکردی ۱۳ گانه گوردون جهت بررسی جامع پرستاری را بکار گیرد.
۶. با فرم ارزیابی اولیه پرستاری در پرونده آشنا و تاریخچه پرستاری را از مددجو (بیمار، خانواده، جامعه) اخذ کند.
۷. جنبه‌های مختلف آماده‌سازی مددجو، محیط و شرایط جهت انجام معاینه را تهیه و فراهم سازد.
۸. روش‌های بررسی جسمی و اصول شرح حال‌گیری، مطالعه پرونده پزشکی را بیان کند.
۹. چگونگی انجام مصاحبه و نحوه برقراری ارتباط را توضیح دهد.
۱۰. چهار مهارت معاینه فیزیکی را به اختصار شرح دهد.
۱۱. تشخیص‌های پرستاری ناندا NANDA را بشناسد و قادر باشد براساس این لیست تشخیص‌های مناسب برای بیمار انتخاب نماید.

۱۲. تفاوت برایندهای مورد انتظار **NOC** و مداخلات پرستاری استاندارد **NIC** را بشناسد.
۱۳. ثبت گزارش نتایج معاینه فیزیکی را براساس مدل **SOAPIE** را شرح دهد.
۱۴. دستیابی به اهداف تعیین شده را ارزشیابی کند .
۱۵. مهمترین سیمپتومهای اختلالات پوست را شرح داده و معاینه فیزیکی آن را نشان دهد.
۱۶. مهمترین سیمپتومهای اختلالات مربوط به سر و گردن را شرح داده و معاینه فیزیکی آن را انجام دهد.
۱۷. معاینه گوش و حلق و بینی را بطور عملی نشان دهد.
۱۸. چگونگی معاینه فیزیکی سیستم تنفس را به طور عملی انجام دهد.
۱۹. چگونگی معاینه فیزیکی سیستم قلب و عروق را انجام دهد.
۲۰. چگونگی معاینه فیزیکی سیستم گوارش را به طور عملی نشان دهد.
۲۱. چگونگی معاینه فیزیکی چشم را به طور عملی انجام دهد.
۲۲. چگونگی معاینه فیزیکی سیستم حرکتی را انجام دهد.
۲۳. چگونگی معاینه فیزیکی سیستم اعصاب را اجرا کند.

رویکرد آموزشی<sup>۱</sup>: □ مجازی<sup>۲</sup> □ حضوری □\* ترکیبی<sup>۳</sup>

**روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:**

### رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
  - یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
  - یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
  - یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

۱. Educational Approach

۲. Virtual Approach

۳. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

## رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
  - بحث در گروههای کوچک
  - ایفای نقش
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری مبتنی بر سناریو
  - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
  - یادگیری مبتنی بر بازی
  - یادگیری مبتنی بر روش شبیه سازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

## رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.  
لطفاً نام ببرید : سخنرانی تعاملی و ایفای نقش و سناریو

- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروههای کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری مبتنی بر روش شبیه سازی

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
۱.	معارفه و آرایه طرح درس - آشنایی با کلیات فرآیند پرستاری	سخنرانی - پرسش و پاسخ	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر مطوری پور
۲.	نحوه برقراری ارتباط و عوامل موثر بر آن و چگونگی انجام مصاحبه با مددجو	سخنرانی - پرسش و پاسخ - بحث در گروه کوچک	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر نسرین رسول زاده ، دکتر معصومه ذاکری مقدم
۳.	آماده سازی محیط و شرایط جهت معاینه، شیوه های معاینه و آماده سازی وسایل برای انواع معاینه	سخنرانی - پرسش و پاسخ	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر نسرین رسول زاده ، دکتر معصومه ذاکری مقدم
۴.	مهارت‌های تفکر انتقادی، استدلال و قضاوت بالینی را در مراحل مختلف فرایند پرستاری	سخنرانی - پرسش و پاسخ - سناریو	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر نسرین رسول زاده ، دکتر معصومه ذاکری مقدم
۵.	بررسی جامع پرستاری گوردون (حوزه ۱-۱۲)	سخنرانی - پرسش و پاسخ	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر مطوری پور
۶.	تفسیر داده ها و تعیین تشخیص پرستاری NANDA و اهداف فرایند پرستاری	سخنرانی - پرسش و پاسخ	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر مطوری پور
۷.	اجرا و ارزشیابی فرایند پرستاری	سخنرانی - پرسش و پاسخ		دکتر مطوری پور
۸.	نحوه بررسی و معاینه پوست،	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	گوش دادن فعال / شرکت در بحث / انجام فعالیت ارائه شده	دکتر نسرین رسول زاده ، دکتر معصومه ذاکری مقدم
۹.	نحوه بررسی و معاینه سر و گردن	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۰.	نحوه بررسی و معاینه گوش و حلق و بینی	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
۱۱.	نحوه بررسی و معاینه سیستم تنفس	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۲.	نحوه بررسی و معاینه سیستم قلب و عروق	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۳.	نحوه بررسی و معاینه سیستم گوارش	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۴.	نحوه بررسی و معاینه سیستم چشم	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۵.	نحوه بررسی و معاینه سیستم حرکتی	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی
۱۶.	نحوه بررسی و معاینه سیستم اعصاب	سخنرانی - نمایش - پرسش و پاسخ و فیلم	مشاهده / تمرین / تهیه گزارش از معاینه سیستم درس داده شده	دکتر رسول زاده ، دکتر جلالی نیا ، دکتر عباسی ، دکتر تاجداری ، دکتر صیادی

وظایف و انتظارات از دانشجو (منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است. وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس<sup>۱</sup>)

۱. معلومات و زیربنای علمی لازم جهت فراگیری مطالب مورد نظر را کسب کنند.
۲. با استفاده از مطالب تدریس شده سعی در گسترش معلومات خود از طریق مطالعات کتابخانه ای نموده و یافته‌های پژوهش‌های جدید را در جهت بهبود کیفیت آموزش به بیمار بکار گیرند.
۳. با کاربرد منابع علمی جدید و یافته‌های حاصل از پژوهش‌ها تکالیف خود را تهیه کنند.
۴. مسئولیت یادگیری هر چه بیشتر خود را بعهده گرفته و با راهنمایی اساتید برنامه‌های آموزشی را پیگیری کنند.
۵. بطور منظم و بدون غیبت در کلاس درس حضور یافته و در مباحث علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
۶. در تاریخ‌های مقرر تکالیف نظری و عملی خود را ارائه و یا تحویل دهند.
۷. به پرسش و شرکت در بحث علمی در گروه‌های کوچک در کلاس پاسخ دهد.
۸. تمرین عملی هر یک از مباحث تدریس شده در ساعات تعیین شده را انجام دهد.
۹. شرکت در امتحان پایان ترم: تئوری و عملی (به شیوه اسکی) که هر یک به طور مجزا برگزار می‌شود.
۱۰. از منابع و تجهیزات که با آن کار می‌کنند، محافظت کند.
۱۱. مقررات مرتبط با dress code را رعایت نمایند.
۱۲. آیین نامه اخلاق پرستاری در جمهوری اسلامی ایران را رعایت کنند.
۱۳. کلیه عملکرد آموزشی خود را براساس آداب اسلامی، قوانین و مقررات را اجرا نماید.

روش ارزیابی دانشجو:

ارزیابی به صورت تکوینی (پاسخ به سوالات و انجام تکالیف معاینه) و تراکمی (آزمون کتبی و OSCE) انجام می‌شود.

نمره ۰/۵	حضور فعال در کلاس و رعایت شرایط dress code
۲ نمره	تکلیف: بررسی وضعیت سلامت یک سیستم و تهیه فیلم از موضوع تعیین شده

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

آزمون پایان ترم تئوری (سؤالات تستی و تشریحی خواهد بود)	۹/۵ نمره
آزمون پایان ترم عملی (OSCE) که روز ان با دانشجویان هماهنگ خواهد شد.	۸ نمره
جمع	۲۰

**منابع:** منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

۱. شهزادی حسین، بررسی وضعیت سلامت، تهران، نشر جامعه نگر، آخرین چاپ.
۲. ورعی شکوه، بررسی معاینات بالینی برای پرستاران، تهران، انتشارات رفیع، آخرین چاپ.
۳. بیتز باربارا، دستنامه معاینات بالینی و روش گرفتن شرح حال، ترجمه: آسیه شکیب، تهران، انتشارات اندیشه رفیع، آخرین چاپ
۴. بیتز باربارا، معاینات بالینی و روش گرفتن شرح حال، ترجمه: محمد مهدی غیرتیان، مهیار معتقد، علی یزدی نژاد، تهران، انتشارات اندیشه رفیع، آخرین چاپ
۵. احمدی فضل الله و محمدی عیسی، معاینه فیزیکی برای پرستاران، تهران، انتشارات تربیت مدرس، آخرین چاپ .
۶. Jarvis, Carolyn, Physical Examination and Health Assessment, St Louis, Elsevier. last edition.
۷. Butcher, howard k. et al. Nursing interventions classification (NIC). e – book. Elsevier Health science.
۸. Herdman, T. Heather, Shigemi kamitsuru, and Camila Takao Lopes, NANDA International Nursing Diagnose: Definitions & Classification. Thieme.